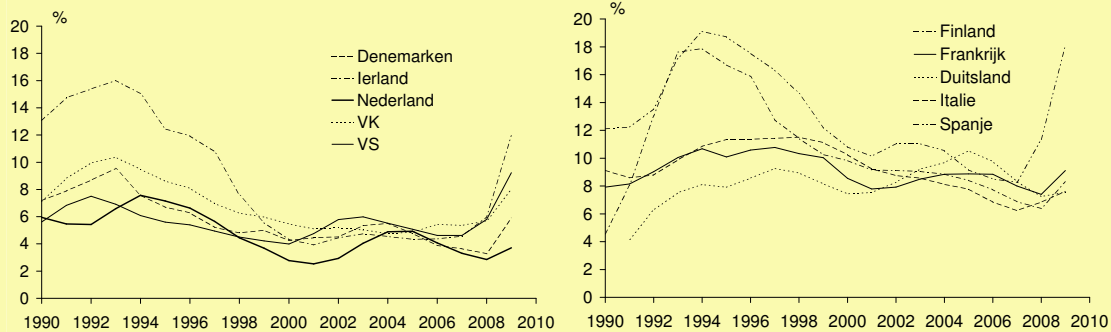

De Nederlandse werkloosheidspuzzel in internationaal perspectief

Afgezet tegen de recente economische krimp is de Nederlandse werkloosheid tot nog toe opmerkelijk laag gebleven. Mogelijke verklaringen zijn de flexibiliteit van de Nederlandse arbeidsmarkt in termen van gewerkte uren en het door bedrijven vasthouden van werknemers in afwachting van betere tijden (*labour hoarding*).^a De verminderde arbeidsvraag uit zich voor een belangrijk deel in een lager aantal gewerkte uren in de 'flexibele schil' van zzp'ers en uitzendkrachten, en dat vertaalt zich niet in een stijging van de werkloosheid. In dit kader vergelijken we de ontwikkeling van de Nederlandse werkloosheid met ontwikkelingen in andere OESO-landen. Is Nederland een speciaal geval? Presteert Nederland structureel beter dan andere landen?

Gedurende de periode 2000-2008 was de werkloosheid in Nederland internationaal gezien laag. Dit gold eveneens voor Denemarken, Ierland, het VK en de Verenigde Staten (linkerfiguur). In 2008 en 2009 stijgt de werkloosheid met name in de Angelsaksische landen, van circa 5 naar circa 10% van de beroepsbevolking. In Denemarken stijgt de werkloosheid met 2%-punt. De Nederlandse werkloosheid is in 2009 echter nog nauwelijks gestegen. In Finland, Frankrijk, Duitsland, Italië en Spanje lag de werkloosheid gedurende de periode 2000-2008 tussen 6 en 12% (rechterfiguur). Van deze landen is alleen in Spanje een forse toename van de werkloosheid te zien in 2008 en 2009. In de overige landen stijgt de werkloosheid in 2009 slechts in beperkte mate.

Werkloosheid in OESO-landen (bron: OESO, 2009)

De vraag of de werkloosheidsontwikkeling in 2008 en 2009 uitzonderlijk is kan niet direct worden beantwoord op basis van de figuren. Wanneer de werkloosheid via een regressieanalyse wordt 'geschoond' voor de invloed van instituties zoals ontslagbescherming, de uitkeringshoogte en de invloed van de vakbeweging,^b dan blijkt dat de Verenigde Staten en Spanje het beduidend slechter doen dan verwacht op basis van hun arbeidsmarktinstituties. Duitsland, Finland en Italië doen het juist aanmerkelijk beter dan verwacht. Waarschijnlijk niet toevallig zijn dit precies de landen die intensief discretionair beleid hebben gevoerd, zoals werktijdverkorting op grote schaal.^c In de andere landen (ook Nederland) sporen ontwikkelingen redelijk met langjarige ontwikkelingen, rekening houdend met institutionele hervormingen. Op basis van deze analyse lijkt de lage werkloosheidsgroei in Nederland dus minder verrassend dan gedacht. Hervormingen in de sociale zekerheid en belastingen zijn een factor van betekenis geweest. Bij recente ramingen voor de werkloosheid is met deze nieuwe en nog voorlopige inzichten geen rekening gehouden. Dit heeft er waarschijnlijk aan bijgedragen dat de toename van de werkloosheid als gevolg van de productiekrimp ten tijde van de kredietcrisis fors is overschat. Het vergt nader onderzoek om hiermee in de toekomst beter rekening te kunnen houden.

^a Zie hoofdstuk 5 in CPB, *Centraal Economisch Plan 2010* en M. van der Ende, H. Erken en M. Streefkerk, 2010, Lage werkloosheidsgroei ten tijde van crisis, *Economisch Statistische Berichten*, 95(4589), blz. 442-444, 2010.

^b De resultaten worden later dit jaar gepubliceerd in een CPB Discussion Paper. Naast de genoemde landen zijn ook België, Canada, Japan, Noorwegen, Oostenrijk en Zweden in het onderzoek betrokken. De gevolgde benadering stemt overeen met analyses van Belot en van Ours, Does the recent success of some OECD countries in lowering their unemployment rates lie in the clever design of their labor market reforms? *Oxford Economic Papers*, 56, 621-642, 2004 en Bassanini en Duval, Unemployment, institutions, and reform complementarities: re-assessing the aggregate evidence for OECD countries, *Oxford Review of Economic Policy*, 25, 40-59, 2009.

^c Zie OESO, Labour markets and the crisis, OECD Economics Department Working Paper 756, 2010.